

підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Бердянськ, 23-24 жовт. 2019 р.). Бердянськ, 229-233.

2. Імбер В. І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : автореф. дис. ... к.пед.н.: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Вінниця, 2008. 20 с.

3. Лазаренко Н. І. Нові вимоги до професіоналізму вчителя в умовах євроінтеграції. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія* : зб. наук. пр. Вінниця : ТОВ «Нілан». 2018. С. 9-12.

4. Коломієць А. М. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів. Автореф. дис. ...д.пед.н.: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти. Київ : 2008. 45 с.

5. Kushnir, A., Zabolotska, I., Mironets, L., Lisova, A., Cherednichenko, N., & Bida, O. (2024). Information and communication technologies in professional training of future specialists. *Revista Conrado*, 20(100), 377–387. URL : <https://conrado.ucf.edu.cu/index.php/conrado/article/view/3972>

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЕСТЕТОТЕРАПІЇ

Мазур Віталіна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Василюк А. В., докторка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

У сучасній освітній практиці розвиток соціальної компетентності учнів є однією з актуальних проблем, особливо у контексті навчання дітей молодшого шкільного віку. Саме в цей період інтенсивно формуються базові соціальні навички, які в подальшому значною мірою визначатимуть успішність соціальної взаємодії та освітньої діяльності учнів [1]. Соціальна компетентність охоплює

сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної взаємодії з оточенням – однолітками, педагогами, батьками. Вона передбачає здатність до конструктивного розв'язання конфліктних ситуацій, побудови позитивних соціальних стосунків, а також розвиток навичок саморегуляції та адаптації особистості до різноманітних соціальних і освітніх умов.

У сучасній соціально-педагогічній теорії та практиці провідною метою соціалізації особистості визначається її підготовка до ефективного функціонування в умовах суспільних трансформацій, соціально-економічних криз і воєнних конфліктів [4, 765]. Йдеться про набуття особистістю здатності засвоювати досвід попередніх поколінь, усвідомлювати своє місце в суспільстві та самостійно знаходити шляхи оптимального самовизначення. У цьому контексті володіння соціальною компетентністю розглядається як ключова умова успішної інтеграції в соціальне середовище.

Сучасні підходи до формування соціальної компетентності передбачають застосування різноманітних форм та методів системного та синергетичного характеру, серед яких важливе місце посідає естетотерапія. Естетотерапія розглядається як особливий різновид психолого-педагогічної терапії, що ґрунтується на використанні мистецьких, природних і соціокультурних засобів з метою педагогічного впливу на особистість і забезпечення її гармонійного розвитку [6, 938].

Цей метод сприяє розвитку креативного мислення, емоційного інтелекту та здатності до емоційного самовираження – ключових компонентів соціальної компетентності. Як психотерапевтична і педагогічна технологія, естетотерапія передбачає використання різних видів мистецтва для роботи з емоційною сферою особистості. У процесі залучення до мистецької діяльності (спілкування з природою, музикою, живописом, театром, танцем тощо) учні мають можливість не лише емоційно розвантажитися, але й розвивати навички соціальної взаємодії, взаєморозуміння та гармонійної співпраці з навколишнім середовищем.

Одним із ключових напрямів впливу естетотерапії є розвиток емоційної чутливості учнів. Залучення дітей до естетичних видів діяльності сприяє глибшому усвідомленню власних емоцій, а також формуванню здатності розпізнавати й розуміти емоційні стани інших. Через творчі засоби самовираження – малювання, музику, театральне мистецтво – діти вчаться передавати свої почуття, що є основою формування соціально значущих навичок і компетентностей [2, 51].

Особливо ефективною естетотерапія виявляється в умовах колективної творчої діяльності: спільне створення художніх композицій, театралізованих постановок чи артоб'єктів із природних матеріалів активізує у дітей навички командної взаємодії, вміння слухати, враховувати думки інших, співпереживати та досягати порозуміння. Усі ці елементи становлять фундамент соціальної компетентності.

Крім того, естетотерапія відіграє важливу роль у подоланні внутрішніх психологічних бар'єрів, що можуть ускладнювати процес соціалізації. Занурення у мистецтво сприяє зниженню тривожності, подоланню страхів, вивільненню емоційного напруження, що, свою чергу, відкриває шлях до більш відкритої, впевненої та вільної взаємодії з соціальним оточенням.

В умовах підвищеного рівня стресу, емоційної нестабільності та адаптаційних труднощів, спричинених як змішаним форматом навчання, так і пандемічними чи соціальними кризами, зокрема війною, естетотерапевтична підтримка стає важливою складовою педагогічного супроводу молодших школярів. Вона сприяє їхньому психоемоційному благополуччю та успішній інтеграції в освітній процес.

Отже, естетотерапія постає як ефективний інструмент розвитку соціальної компетентності молодших школярів, оскільки поєднує емоційно-збагачену мистецьку діяльність із педагогічним впливом. Її впровадження в освітній процес сприяє формуванню ключових соціальних навичок, розвитку емоційного інтелекту, креативності та здатності до конструктивної взаємодії з оточенням. В умовах сучасних викликів – соціальної нестабільності, війни, стресогенних

факторів навчального середовища – естетотерапія стає не лише засобом підтримки психоемоційного стану учнів, а й важливим чинником їхньої успішної соціалізації та самореалізації в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
2. Губарева Д. В. Вплив соціальної компетентності на інтелектуальний показник особистості. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 17 : Теорія і практика навчання та виховання : збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 31. С. 51-56.
3. Кулакова Л. Формування соціальної компетентності молодших школярів в умовах освітньо-виховного процесу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Психологія*. 2022. №14. С. 65-69.
4. Олійник Н. А., Імбер В. І., Комарівська Н. О. Арт-терапія як засіб корекції агресивної поведінки у молодших школярів. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 2. С. 765-772.
5. Олійник Н., Білик Т., Басюк А. Формування толерантності у молодших школярів. *Журнал «Перспективи та інновації науки» Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*), 2022. № 6(11). С.299-308.
6. Федій О.А., Ящук О.М. Готовність вчителів початкових класів до формування соціальної компетентності учнів засобами естетотерапії. *Журнал «Перспективи та інновації науки» Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*), 2025. № 3(49). С.937-948.
7. Welsh M., Parke R., Widaman K. & O'neil R. Linkages between Children's Social and Academic Competence: A Longitudinal Analysis. *Journal of School Psychology*. 2001. Vol. 39. P. 463-482.